

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษากระบวนการการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ทาง
วัฒนธรรมของเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นายสรณคมน์ ชุตินา

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การจัดการศิลปะและวัฒนธรรม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.วรลัญจก์ บุญยสุรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รศ.สุนันทา รัตนาวะดี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การศึกษากระบวนการการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา การจัดแสดง และรูปแบบของการบริหาร ตลอดจนปัญหาของการจัดการพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาให้ทราบถึงรูปแบบและวิธีการจัดการพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเอกชนที่ประสบผลสำเร็จในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจะเป็นประโยชน์และตัวอย่างสำหรับการดำเนินการกิจการพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเอกชนในที่แห่งอื่นๆ ต่อไป มีวิธีการศึกษาทั้งภาคเอกสารและภาคสนาม โดยการสำรวจ สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ ตลอดจนวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบของการจัดการพิพิธภัณฑ์ และเสนอผลการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่าพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่มีทั้งสิ้น 18 แห่ง ได้ทำการคัดเลือกพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมที่ประสบผลสำเร็จเพื่อเป็นตัวอย่างและทำการศึกษาจำนวน 3 แห่ง คือ พิพิธภัณฑ์พระพิมเณศ อำเภอคอดอยหล่อ พิพิธภัณฑ์ตุ๊กตาเชียงใหม่ อำเภอสันป่าตอง และบ้าน 100 อัน 1,000 อย่าง อำเภอหางดง จากนั้นได้ทำการศึกษาในรายละเอียด

ของการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์และการบริหารจัดการของพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเอกชนทั้งสามแห่ง วิเคราะห์และถอดองค์ความรู้รูปแบบและวิธีการจัดการที่ประสบผลสำเร็จของแต่ละแห่งออกมา ซึ่งพบว่าพิพิธภัณฑ์พิพิธภัณฑ์พระพิฆเนศประสบผลสำเร็จ เพราะมีการจัดแสดงแยกเป็นสัดส่วนชัดเจน ทั้งแบบถาวรและหมุนเวียน มี 2 ส่วน คือ การจัดแสดงศิลปวัตถุที่เกี่ยวกับพระพิฆเนศ และกิจกรรมการทำพิธีกรรมสาริด โดยไม่เก็บค่าเข้าชม มีการแบ่งแยกหน้าที่ของบุคลากรชัดเจน รายได้ส่วนใหญ่มาจากร้านขายของ และสามารถเลี้ยงตัวได้ ส่วนพิพิธภัณฑ์ตุ๊กตาเชียงใหม่เป็นพิพิธภัณฑ์ที่ตั้งอยู่ในโรงงานทำตุ๊กตา นำเสนอวัฒนธรรมการแต่งกาย โดยไม่เก็บค่าเข้าชม รายได้จึงมาจากการขายสินค้าทั้งสิ้น แต่ก็ยังเลี้ยงตัวได้ และได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายพิพิธภัณฑ์ต่างๆ และบ้าน 100 อัน 1,000 อย่าง เป็นนิทรรศการถาวรแสดงงานแกะสลักไม้ มีการเก็บค่าเข้าชม ทำให้มีผู้มาเยือนไม่มาก และแม้พอเลี้ยงตัวได้ แต่ก็มีหนี้สินมาก และยังมีปัญหาขาดผู้สืบทอด สรุปแล้วพิพิธภัณฑ์เหล่านี้จัดว่าประสบผลสำเร็จ แต่ก็ยังเลี้ยงตัวเองไม่ได้ด้วยการเก็บค่าเข้าชม แต่ที่ยังคงตั้งมั่นและพอเลี้ยงตัวเองได้ เพราะเกิดจากใจรักและเสียสละเพื่อสังคมของผู้ประกอบการ และเป็นเพียงกิจกรรมเสริมธุรกิจหลัก โดยใช้รายได้หลักจากธุรกิจมาเลี้ยงทำให้ยังอยู่ได้นั่นเอง ซึ่งผลของการศึกษาพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเอกชนที่ประสบผลสำเร็จในจังหวัดเชียงใหม่นี้ดังกล่าว จะเป็นประโยชน์และตัวอย่างสำหรับการดำเนินการกิจการพิพิธภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของเอกชนในที่แห่งอื่นๆ ต่อไป

Thesis Title	The Study of Management Process of Private Cultural Museum in Chiang Mai Province		
Author	Mr. Saranakom Chutima		
Degree	Master of Arts (Art and Culture Management)		
Thesis Advisory Committee	Assoc. Prof. Dr. Woralun Boonyasurat	Advisor	
	Assoc. Prof. Sunanta Ratnavadi	Co-advisor	

ABSTRACT

“The Study of Management Process of Private Cultural Museum in Chiang Mai Province” aims to (1) study historical background, exhibition and management pattern, (2) to study management problems for cultural private museums in Chiang Mai province and (3) to study pattern and management process of successful cultural private museums in Chiang Mai province for benefit and example of running cultural private museums in other properties. The research methodology consists of document study and field study by exploring, observing and interviewing. Also, there will be analysis of museum management pattern and present the result.

The research has found that there are 18 cultural public museums which will be selected to 3 museums. These museums are Ganesh Museum Doi Lho District, Doll Museum San Patong District and Baan 100 Un 1,000 Yang Hang Dong District. Then, there are studied in exhibition and management, analysis and extract lesson learn from both exhibition and management. The

success of Ganesh Museum comes from clearly separated job description. There are both permanent and temporary exhibition. There are admission fee for free, clearly separate job description, main revenue comes from museum shop and considered sustainable. However, Doll Museum located in doll factory which present custom from various cultures. There are admission fee for free, all revenue comes from selling products but still considered sustainable and get support from museum networks. Whereas, Baan 100 Un 1,000 Yang is permanent exhibition which shows wood carve. Since, this museum has admission fee, the number of visitors are low. Also, there are debts and succession planning problems. In conclusion, these museums are considered successful. However, they cannot live by themselves alone. They can operate until now because they are established by passion and sacrifice of museum owners and to support main business of museum owners who bring revenue from main business to keep museum sustainable. All results from this study will be benefit and can be applied to running cultural private museums elsewhere.